

Силабус курсу «ГАРМОНІЯ»

**Освітній ступінь “Бакалавр”
Спеціальність 025 “Музичне мистецтво”
Освітньо-професійна програма
“Інструментальне виконавство (за видами)”
Роки навчання: I,II,III
Семестри: II,III,IV,V
Кількість кредитів: 6**

Мова викладання: українська

Керівник курсу «Гармонія»

Супрун Олена Володимирівна - доцент, доктор філософії

Контактна інформація: hesu61066@gmail.com

Прореквізити та постреквізити дисципліни

- **Прореквізити дисципліни:**

ОК 10	Теорія музики
ОК 11	Сольфеджіо

- **Постреквізити дисципліни:** ОК 15 Диригування, ОК 18 Фах (за видами), ОК 25 Концермейстерський клас, ОК 26 Камерний ансамбль, ОК 28 Оркестровий клас, ОК 29 Вивчення оркестрових (ансамблевих) партій, ОК 30 Інструментовка.

Призначення дисципліни

Дисципліна «Гармонія» належить до циклу дисциплін спеціальної підготовки й призначена сформувати у студентів комплекс професійних практичних навичок, а саме вміння аналізувати твори з використанням різних гармонічних засобів, використовувати різні гармонічні прийоми в практичній діяльності, розвинути творчий потенціал. Все це є вагомою складовою формування професійного музиканта-виконавця з широким музичним світоглядом, здатного узагальнювати та використовувати здобуті знання й навички у власній виконавській та педагогічній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Гармонія» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 2,3,4,5,7,8,9,11. СК 4,6,10,11,13.

- **ЗК2** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
 - **ЗК3** Здатність до абстрактного мислення , аналізу та синтезу.
 - **ЗК4** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
 - **ЗК5** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 - **ЗК7** Здатність бути критичним та самокритичним.
 - **ЗК8** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 - **ЗК9** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 - **ЗК11** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
-
- **СК4** Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
 - **СК6** Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
 - **СК10** Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
 - **СК11** Здатність оперувати професійною термінологією.
 - **СК13** Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Метою навчальної дисципліни «Гармонія» є надання студентам відомостей з історії та теорії гармонії, навчити аналізувати твори з використанням різних гармонічних засобів, навчити використовувати гармонічні прийоми в практичній діяльності (в процесі написання власних композицій, аранжування чи музикування), сприяти культурному і професійному розвитку студентів.

Зміст і структура курсу

Протягом чотирьох семестрів вивчення навчальної дисципліни «Гармонія» студенти працюють з акордами терцієвої будови діатонічної та хроматичної систем, розглядають способи відхилень в різні ступені споріднення, освоюють принципи використання неакордових звуків.

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин: 180					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
180	64	64			52	
2-й семестр МОДУЛЬ I						
Змістовний модуль 1. Гармонізація мелодії та басу головними тризвуками						
Тема 1. Гармонія як важливий складовий елемент музичної мови. Основні типи фактури. Чотириголосний виклад тризвуку.	6	2	2			2
Тема 2. Ладо-функційна система головних тризвуків. Сполучення головних тризвуків	6	2	2			2
Тема 3. Гармонізація мелодії тризвуками головних ступенів. Переміщення тризвуків.	6	2	2			2
Тема 4. Гармонізація басу.	3	1	1			1
Тема 5. Стрибки терцієвих тонів у сопрано та тенорі.	6	2	2			2
Разом за змістовний модуль 1	27	9	9			9
Змістовний модуль 2. Період, каденція, обернення головних тризвуків						
Тема 6. Гармонічна будова періоду. Каденції. Кадансовий квартсекстакорд.	6	2	2			2

Тема 7. Секстакорди головних тризвуків.	6	2	2			2
Тема 8. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.	5	2	2			1
Разом за змістовний модуль 2	17	6	6			5
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за семестр	46	15	17			14
3-й семестр МОДУЛЬ II						
Змістовний модуль 3. Повна ладо-функційна система. Тризвуки, D7.						
Тема 9. Повна ладо-функційна система тризвуків. Побічні тризвуки. Тризвук та секстакорд II ступеня. Тризвук VI ступеня.	11	4	2			3
Тема 10. Тризвук III ступеня. Гармонізація фрігійського тетракорду.	5	2	2			1
Тема 11. Домінантсептакорд. Загальні відомості про D7. Розв'язання. Перервана каденція	6	3	3			2
Тема 12. Обернення домінантсептакорда.	6	2	2			2
Разом за змістовний модуль 3	28	11	9			8
Змістовний модуль 4. Септакорди побічних ступенів лада.						
Тема 13. Септакорд II ступеня та його обернення.	6	3	1			2
Тема 14. Септакорд VII ступеня та його обернення.	5	2	2			1
Тема 15. Мало використовувані акорди домінанти - D9, D7 із секстою.	3	1	1			1
Разом за змістовний модуль 4	14	6	4			4

Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за семестр	44	17	15			12
4-й семестр МОДУЛЬ III						
Змістовний модуль 5. Вихід за межі діатоніки: альтерація, відхилення, модуляція						
Тема 16. Подвійна домінанта.	6	2	2			2
Тема 17. Альтерація акордів домінантової групи.	6	2	2			2
Тема 18. Альтерація акордів субдомінантової групи.	5	2	2			1
Тема 19. Загальні відомості про відділення та модуляцію.	9	4	2			3
Разом за змістовний модуль 5	26	10	8			8
Змістовний модуль 6. Секвенція та органний пункт як формотворчі засоби гармонії						
Тема 20. Секвенція. Загальна характеристика. Діатонічні секвенції.	6	2	2			2
Тема 21. Відхилення. Хроматичні секвенції.	6	2	2			2
Тема 22. Органний пункт.	5	2	2			1
Разом за змістовний модуль 6	17	6	6			5
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за семестр	45	16	16			13
5-й семестр МОДУЛЬ IV						
Змістовний модуль 7. Неакордові звуки						
Тема 23. Затримання.	5	2	2			1

Тема 24. Прохідні неакордові звуки.	6	2	2			2
Тема 25. Допоміжні неакордові звуки.	6	2	2			2
Тема 26. Деякі особливості гармонії в музиці XVII-XX століть.	6	2	2			2
Разом за змістовний модуль 7	23	8	8			7
Змістовний модуль 8. Модуляції в далекі тональності						
Тема 27. Мажоро-мінорна система. Ступені спорідненості тональностей.	6	2	2			2
Тема 28. Модуляції в далекі тональності.	9	4	2			3
Тема 29. Енгармонічні модуляції.	5	2	2			1
Разом за змістовний модуль 8	20	8	6			6
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за семестр	45	16	16			13
Усього	180	64	64			52

Самостійна робота проводиться студентами щотижнево і спрямована на закріплення пройденого на практичних заняттях матеріалу. Загальна кількість годин на виконання - 52. Поточний контроль однієї теми здійснюється на наступному занятті.

Політика навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є іспити (заліки), які включають письмову роботу (тестові завдання), та виконання практичних завдань (гармонічний аналіз, гра на фортепіано акордових послідовностей,

секвенцій). Формами контролю знань студентів є поточний, підсумковий модульний, семестровий підсумковий (залік/екзамен).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Поточний контроль передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми, опрацьованої як під час лекційних занять так і самостійно, шляхом індивідуального або групового опитування, а також набутих практичних навичок під час виконання завдань з гармонізації мелодії чи басу, гри на фортепіано акордових послідовностей, гармонічного аналізу

Політика оцінювання: Максимальна кількість балів з дисципліни «Гармонія» за семестр – 100 балів. Поточний контроль проводиться по опрацюванню кожної нової Теми (кожні 3, 4 уроки) впродовж кожного семестру й оцінюється від 1 до 5 балів. За кожну тему студент може бути оціненим 1-2 рази. Максимальний бал поточного контролю становить 75 балів.

За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За прогул або непідготовлені домашні завдання кількість балів знижується.

Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період навчання. Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів здійснюється через тестування, гру на фортепіано секвенцій, акордових послідовностей та гармонічний аналіз.

Семестрова оцінка виставляється за умови виконання студентом усіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та визначається як сума балів, отриманих при здійсненні поточного і підсумкового контролю.

Студент, який набрав кількість балів, що прирівнюється до оцінки «високий рівень» (відмінно) та стабільно виконував всі види навчальної роботи, шукав та опрацьовував додаткові теоретичні та практичні матеріали протягом семестру, може бути звільнений від складання диференційованого заліку.

Підсумковий модульний контроль оцінюється від 1-25 балів.

Політика перескладання. Перескладання змістовного модуля здійснюється за бажанням студента один раз зі зниженням оцінки на один бал від отриманого результату за п'ятибальною системою оцінювання. Перескладання змістовного модуля відбувається з дозволу керівника курсу за наявності поважних причин.

Перескладання модуля здійснюється за бажанням студента один раз з дозволу навчальної частини за наявності поважних причин, оцінюється за 20 бальною шкалою. Загальний підсумок за курс визначається шляхом додавання балів за всіма видами контролю з подальшим переведенням в національну, 100 – бальну та європейської кредитно-трансферну систему.

Політика академічної доброчесності. Списування під час поточних занять, контрольних робіт та екзамену заборонені.

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За особливу творчу активність нараховуються додаткові бали. За прогул або непідготовлені домашні завдання кількість балів знижується¹.

Рекомендована література

Основна література

1. Андросюк П. Гармонія в музичних прикладах. К.: Мистецтво, 1963, – 193 с.
2. Асеев І. Збірник задач з гармонії. К.: Музична Україна, 1983.
3. Дубінін І. Гармонія: [навч. посібник для педагогічних інститутів] /

¹ Дивитись таблицю «Підсумковий модульний контроль від 1-25 балів» робочої програми ОК 12 «Гармонія».

- [Вид. 2-е, випр. і доп.]. – Ч. I. – К.: Музична Україна, 1981. – 136 с.
4. Дубінін І. Гармонія: [навч. посібник для педагогічних інститутів] / [Вид. 2-е, випр. і доп.]. – Ч. II. – К.: Музична Україна, 1982. – 176 с.
 5. Красовська Є.М. Курс гармонії за фортепіано: [метод. поради для педагогів та студентів муз. училищ і консерваторій] – К.: Музична Україна, 1983. – 120 с.
 6. Кулевська З. Хрестоматія з гармонічного аналізу (за творами української класичної музики) – К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959. – 247 с.
 7. Пришляк Н.І. Хрестоматія з гармонічного аналізу (на матеріалі української музики) / Н.І. Пришляк. – Ужгород, 2013. – 84 с.

Допоміжна література

1. Бондаренко Т.О., Котляревський І.А., Пясковський І.Б., Самохвалов В.Я., Чижик І.О. Лекції з теорії гармонії. Навчальний посібник для вищих мистецьких навчальних закладів. НМАУ ім. П.І. Чайковського – Житомир, 2018. 352 с.
2. Вознюк. П. Т., Поляковська С. П. Гармонія: Навчально-методичний посібник. К.: Музична Україна, 2018. – 144 с.
3. Завісько Н. З., Лемішко М. М. Гармонія. Ч. 2. Хроматика. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2016. – 216 с.
4. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. – Львів, 2000.
5. Калашник П., Безмаков Л. Мелодії для гармонізації. К.: Музична Україна, 1982.
6. Лемішко М.М. Гармонія. Частина I. (Видання 2-ге, доповнене): навчальний посібник для ВНЗ культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації - Вінниця: Нова книга, 2010. - 224 с.
7. Скорик М. Структурна і виражальна природа акордики в музиці ХХ століття. – К., 1983.
8. Сисак Л. М. Практичні поради з вивчення гармонії.: Методичні рекомендації. Вінниця: Нова книга, 2012. – 88 с.
9. Alex Ulanowsky. Harmony 4. Berklee college of music, 1988.
10. Barrie Nettles., Harmony 1, 2, 3. Berklee college of music, 1987.

Інформаційні ресурси:

1. www.musicfancy.net/
2. <https://muzabetka.com.ua/>
3. <http://arts-library.com.ua/>
4. www.nbu.gov.ua – веб-сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського (м. Київ)